№ 67.

# KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

## z WILNA 22. MAIA ROKU 1798 WE WTOREK

### z Petersburga 30 Kwietnia.

Szwaycarskiey służby Generał Maior Hercel przyięty w teyże randze do służby w infanteryi. Generał Maior Kozlatiew otrzymał stopień Generała Lieutenanta. Za porządne przyprowadzenie partyi rekrutow, garnizonowego Uskowa regimentu Maior Horbunow został Podpółkownikiem, Astrachańskiego półku Dragonii Półkownik Baturin; Podpółkownik Meder, Maior Arseniew 2 dla choroby uwolnieni są od służby.

Husarskiego Lindenera półku Półkownik Bobir naznaczony półkowym Kommendantem S. Peterzburskiego półku dragonii podpółkownik Sterliszow został Półkownikiem. Tegoż półku Maior Berher, i Moskiewskiego dragońskiego Derten, Podpółkownikami, Aktualnemu Taynemu Konsiliarzowi i Senatorowi Łodzieńskiemu, iako ostatniemu potomkowi domu Xiążąt Romodanowskich, nayłaskawiey dozwolono wziąć imie i herb tegoż domu.

### z Wiednia 2 Maia.

Ostatki Korpusu woluntaryuszow Wiedeńskich, którzy w liczbie 1700 ludzi r. 1796 do Włoch poszedłszy w niewolę pod Mantuą zabrani byli, teraz powróciły do naszey stolicy; Korpus rozwiązano, chorągwie złożono w mieyskim arsenale. Spodziewamy się za dni kilka do nas Arcy-Xięcia Karola, który iuż z Pragi wyiechał. Cała armia w Czechach rozłożona, rozkaz odebrała zmierzać do wyższey Austryi, wyższego Palatinatu, i Włoskiey granicy, gdzie liczemy żołnierza do boiu gotowego 100 tysięcy.

W przypadku woyny nowey, Generał Devins ma kommenderować armią Włoską, Arcy-Xiąże Karol nad Dunaiem. Gotuiemy tu Kwatery na 30 tysięcy żołnierza. Departamentowi dobr dziedzicznych zalecono zbierać magazyny, Austrya ma dostarczyć 250 tysięcy miar owsa, i 60 tysięcy centnarow siana. Osmiu Kupcow, roku przeszłego aresztowanych w mieście naszym za utrzymanie korrespondencyi zakazaney z buntownikami, i drukowanie pism podpalaiących wyprowadzono pod strażą na granice; gdzie urzędnikom Porty Ottomańskiey będą wydani.

Wszyscy cudzoziemcy, którzy nie będą mogli ukazać słusznych przyczyn bawienia się swoiego w tey stolicy, będą przymuszeni niezwłocznie z niey ustąpić.

### z Berlina 12 Maia.

Król Jmć mieszka teraz w Carlottenburgu. Dnia wczorayszego Monarcha odprawił szczegulną rewię infanteryi w Berlinie stoiącey; dziś Kawalerya manewry rozpoczeła.

### z Paryża 2. Maja z Gazety Berlińskiey.

Donoszą z Toulonu, że 24. tysiące żołnierza wsiąść maią na statki d. 1. Prairial. Dwie flotty w Nantes ładowne żywnością i ammunicyami okrętowemi, do Brestu żegluiąc, stanąć naprzod musiały na brzegach Departamentu Morbihan, powtóre, dla wiatrow przeciwnych wbiedz do odnogi Audierne. Teraz weszły do portu Bresteńskiego w liczbie 65. statkow pod strażą wielu małych okrętow woiennych, nad któremi kommendę miał naywyższą Kapitan Lebazec.

Anglicy o zbliżeniu się tych flott uwiadomieni, przysłali do Iroise 5. woiennych okrętow, chcąc przechodzące statki zabierać; lecz diwizya z 3. okrętow i 4. fregat złożona, którą niedawno z Brestu wysłano z Bertheaume niespodzianie wyszedłszy pod żagle, flottę ocaliła. Nieprzyiaciele nagłym widokiem zdziwieni, ustąpili na głębinę. Przewozowe statki od niebespieczeństwa zasłonione, do portu zawineły.

Według ostatnich z Brestu rapportow iest w tym porcie 8. okrętow i 8. fregat gotowych do wyiscia pod żagle, nie licząc wyż wzmiankowaney diwizyi, która powtóre do Bertheaume ruszyła na zasłonę statkow przybyć maiących. Uzbraianie okrętow idzie z naywiększym pospiechem. Przez

Auxerre prowadzono moc niezmierną rozmaitego narzędzia do Toulonu; mówić u nas nie przestaią, że taiemna wyprawa ma w zamiarze Egipt, i zniszczenie handlu w Indyach Angielskiego.

Obywatel Olivier z rozkazu rządowego podróż długą odprawił do kraiow wschodnich, donosi z Constantinopola, iż z Persyi, Babilonii, Arabii, Syrii, Cypru, gor Caramanii i Azyi mnieyszey, wiezie 1200 gatunkow rzadkich nasion, wiele medalow złotych, srebrnych, Rzymskich, Greckich Parthow; mummie i ptaki święte narodu Egiptskiego wiele ciekawych rękopismow.

Institutum narodowe przyieło do grona swoiego Fizyka Capini, i Naturalistę Geofroi. Generał Buonaparte, o którego wyieździe mówiono tak wiele, wczora był widziany w Paryżu. Direktoryat wykonawczy na publicznym posiedzeniu d. 1. teraznieyszego miesiąca, audiencyą dawał Baronowi de Stael Ministrowi Pełnomocnemu Króla Jmci Szwedzkiego; Giustiniani Posłowi Rzymskiemu, i Lupi Liguryiskiemu.

Między obywatelami, których głos powszechny uznaie godnemi wniścia do Direktoryatu mieysce Direktora urzędowanie kończącego są Treilhard, Garat, i Talleyrand Perigord, Ostatni jako bezżenny, według brzmienia Konstitucyi, nie może zostać kandydatem. Znosząc przeszkodę ożenił się z bogatą Indyanką maiącą lat 40. Niedzwiedź Berneński gdy go z klatki wypuszczano, rozdrażniony, rzucił się na przytomnych. Z reprezentantow jeden był w wielkim niebespieczeństwie; skonczyło się przecie na rozszarpaniu odzienia.

Direktoryat oddał ministerium morskie i Osad narodowych Admirałowi Bruleys. Do oddalaiącego się z Urzędu Ministra Plewille pisał list następuiący.

Z żalem widział Direktoryat, Obywatelu, że podeszły wiek i zdrowia słabość nie dozwalaią ci dłużey pełnić obowiązki Ministra morskiego. Dałeś wielorakie dowody oświecenia, gorliwości i przywiązania ku RPtey; z tych miar pochlebiała sobie władza wykonawcza, że w późne lata kierować zechcesz morską potęgą narodu naszego. Godzien byłeś urzędu, na który cię powołał szacunek i powszechne zaufanie.

Lecz gdy już uczestnikiem prac i trudow naszych bydź przestaiesz, Direktoryat na dowod wdzięczności swoiey, daie ci rangę Wice-Admirała, spodziewaiąc się, że do przyiazdu następcy twoiego nie zechcesz się oddalić od publiczney posługi. gdy zaś powrócisz do zacisza domowego, sądzi Direktoryat, iż ieszcze pożytecznym Oyczyznie bydź nie przestaniesz; przyimuiąc urząd mniey wprawdzie pracowity, lecz wymagaiący koniecznie cnoty i talentow.

Merlin.

Direktoryat oddał Zgromadzeniu Prawodawczemu wielorakie pisma sciągaiące się do podwóynych elekcyi, i rozruchow ztąd wynikłych w narodzie, domagaiąc się, ażeby Reprezentanci co rychley zatrudnili się ułatwieniem wszelkich wątpliwości. Nie ustaie pogłoska że Generał Buonaparte poiedzie do Rastadu; co wszyscy za znak biorą bliskiego pokoiu z Rzeszą Niemiecką. O negocyacyach i kongressie od dawnego czasu żadney nie ma wiadomości.

Dey Algierski zchwytać kazał 20 statkow Hiszpańskich za pasportem Dworu Marokańskiego żegluiacych. Towary przedano; ludzi w niewolnikow obrócono. Cesarz Marokański rozgniewany tym postępkiem zabronił Algerczykom przeieżdzać przez Państwo swoie lub w nim bawić. Ma do niego przybyć Poseł Hiszpański z użaleniem się na krzywdę narodu swoiego. W porcie, Baulogne, &c. żołnierzy lądowych doskonalić kazano w morskich manewrach.

Podwyższenie Admirała Bruleys na stopień Ministra Morskiego sprawiło ukontentowanie powszechne. Należał on do wyprawy przedsięwziętey ku brzegom Irlandzkim przez Generała Hoche, i w rzędzie naylepszych Officyerow był zawsze liczony. Flottę Francuzko Wenecką w dobrym stanie do Toulonu przyprowadził. Według urzędowey listy, ma teraz RPta 8 Wice-Admirałow, 20 Kontr Admirałow, 49 Szefow Diwizyi, 50 Kapitanow pierwszey, 48 drugiey rangi, 183 Kapitanow fregaty, 527 Porucznikow, 879 chorążych okrętowych.

z Rzymu 18. Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Reformy w Duchowieństwie naszym rozpoczęte, idą spokoynie do tych czas. Zakonnikom zagranicznym powracać do Oyczyzny kazano kraiowym w kilku wybranych mieścić się Klasztorach, ieśliby raczey powrócić nie chcieli do stanu i życia ciwilnego. Tym którzy trwaią w powołaniu, krzywda się nie dzieie; dobrze są opatrzeni we wszystkie potrzeby. Próżne klasztory; jako dobra narodowemi ogłoszone, sprzedane będą, liczba ich jest bardzo wielka.

Generał kommenderuiący zabrać i do Francyi odesłać kazał sławne museum, znayduiące się w Villa Albani zkonfiskowane imieniem Rpltey. P. Castellini przybył do naszey stolicy; powiadaia że ma traktować o ważnych interessach dworu swoiego z Generałami i Kommissarzami Direktoryatu. Generał S. Cyr wydał rozkaz przynaglaiący nie osiadłych cudzoziemców ustępo-

wać z Rzymu i Prowincyi Rpltę składaiących.

Konsulowie nasi edykt wydali, ktorym uczyniony jest rozkład pożyczki potrzebney narodowi na armią i administracyą Bogatsi tylko obywatele do niey należeć maią; każdy Departament powinien dostarczyć 250. tysięcy szkudow. Władza prawodawcza na zaspokoienie kontribucyi należnych Francuzom, i innych pretensyi, ustąpiła Direktoryatowi miny ałunu w Rocca ze wszystkiemi przyległościami.

Konstytucya i nowe prawa u nas ogłoszone, ściśle są zachowane. Jeżeli z przeszłości na przyszłość wnosić co można; Rzym nie dozna wnętrznych rozruchow; bo do dziś dnia mieliśmy zupełną spokoyność. Nie przeto żeby nam zbywało na burzycielach; lecz ci po większey części z Medіolanu przybywszy nie znayduią wiary. Obywatele którym rewolucya naywiększy uszczerbek przyniosła, zachowuią się nayskromniey; bogaci płacą narzucone kontribucye, ludzie wysokiego urodzenia cisną się do urzędow; tak niedawno Xiąże Giustiniani przyioł Poselstwo do Paryża Ze wszystkich Kardynałow, jeden tylko został w mieście chory Rezzonico. Emigrantom naszym Król Jmść Dwóch Sicilii nie pozwolił długo przebywać w Państwie swoim Xieżney Lanti papiery zapieczętowano; Oskarżonych przez armią o złodzieystwo, zdzierstwo i rabunek Officyalistow, Tribunał woyskowy sądzi surowie niektórych ukarano, inni czekaią wyroku; inni nabstatek lękaiąc się kary zasłużoney uciekli.

z Turinu 18 Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Kupa uzbroiona rozmaitym orężem zbiegow Piemontskich, zgromadziwszy się w kraiu Liguryiskim, d. 9 teraznieyszego miesiąca nagle wpadła do wsi Carosio, Króla Jmci Sardyńskiego własney; lecz zewsząd gruntami Genueńskiemi opasaney. Tam buntownicy drzewo wolności naprzód wszczepili, potym wybierali kontribucye. Wyszedłszy z Carasio ludzie burzliwi podobne zamieszania wszczynać chcieli w Tagliolo, Belforte, Silvano, i Rocci Grimalda; lecz mieszkańce diwizyą woyska regularnego wsparci, wypędzili naieźdnikow. Rzad przedsiewzioł naydzielnieysze srzodki dla potłumienia rozruchow.

z Genui 23 Kwietnia z Gazety Frankfortskiey.

Minister Króla Jmci Sardyńskiego podał notę Direktoryatowi naszemu, donosząc, że ten Monarcha przynaglony okolicznościami posyła woysko swoie ku granicom RPtey Liguryiskiey, zapobiegaiąc naiachaniu kraiow swoich przez łotrow uzbroionych. Direktoryat z swoiey strony ruszyć kazał kilka diwizyi dla zasłonienia kraiu od wszelkiey napaści. Do woyska kraiowego przyłączyło się cokolwiek Francuzow, ktorzy iako żołnierz posiłkowy, służyć maią.

Powiadaią że rząd nasz bynaymniey nie należy do rozruchow sąsiedzkich. Początek onym dali zbiegowie Piemontscy; do tych przyłączyło się Ligurow nie mało. Przeszedłszy Tagliolo, Ovada, i Rocca, z tąd odparci, do Ovada powrócili, gdzie ich liczą 600. Jnny Korpus tysiąc ludu wynoszący zgromadził się w Carosio. Oprócz zamku Domo, nie maią mieysca obronnego, Domo zaś opanowali bez żadnego odporu, tam Znalezli broń, ammunicyą i kilka armat.

Lecz podobno za dni kilka zewsząd będą napadnieni; woyska Piemontskie stoiące w Belgirale i Arona za nadeyściem posiłkow spodziewanych, znacznie zostały wzmocnione. Generał Brune kommenderuiący en chef armią Włoską, wczora przybył do naszey stolicy. Bertuccioni, którego rząd Liguryiski dawniey wysłał do Paryża, powrócił, i przywiozł Direktoryatowi ważne wiadomości zciągaiące się podobno do przyszłego przymierza między Francyą i naszym narodem.

z Mediolanu 23 Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Direktoryat Cisalpiński przesłał zgromadzeniu prawodawczemu pismo zciągaiące się do summy 300 tysięcy liwrow należney Posłom Francuzkim Semonville Maret, i Mengaud, w nadgrodę ich przytrzymania w kraiu Grisonow; do czego ponieważ naywięcey przyłożyła się familia Salis, z iey maiątku w Valtelinie leżącego summa pomieniona wybraną bydź powinna. Rada wielka wyznaczyła Kommissyą, która rzecz roztrząsnąć powinna.

Odmiany w Direktoryacie i zgromadzeniu prawodawczym u nas stały się sposobem następuiącym. Generał en chef Brune zawołał do siebie Direktorow Paradisi i Moscatti, tudzież Generalnego Sekretarza Sommariva. Tym zaraz na wstępie oświadczył, że Rząd Francuzki z postępkow ich nieukontentowany, żąda koniecznie ażeby urząd złożyli. Wykonali rozkaz Direktorowie w nayglębszym milczeniu. Powszechność ledwie słyszała o przemianie; tak wielka dziś w mieście spokoyność panuie.

Do tey utrzymania naywięcey przyłożyły się rozrządzenia Generała Brune. Przyprowadzone do skutku zakaz noszenia puginałow i sztyletow; wprzód niżeli się to stało, wielu żołnierzy na warcie stoiących w nocy zabiiano. Pagani został Generalnym Sekretarzem. Sopransi u Genueńczykow posłować będzie, Od dni kilku chwytać zaczęto w całym kraiu naszym Francuzkich emigrantow. Diwizya prze-

wodników pieszych armii Włoskiey do Genui podobno ruszyła.

Urzędowe pisma Mediolańskie następuiącą przyczynę daią zaszłey u nas odmiany. Direktoryat Francuzki widząc, że zamiana ratifikacyi przymierza, zawartego między Francyą i Rplitą Cisalpińską do tych czas nie nastąpiła, osądził za rzecz koniecznie potrzebną uczynić niejakie odmiany, dla powszechnego dobra dwóch narodow złoiarzonych i przywrócenia wewnętrzney spokoyności, która zdawała się bydź potężnie naruszoną w obudwóch radach Mediolańskich.

Za tym oprócz Direktorow i Ministrow Rpltey, oddalono jeszcze z Rady starszych 6. z Rady zaś Wielkiey 3. Reprezentantow. Nowo uformowany Direktoryat wydał proklamacyą do narodu Cisalpińskiego, w którey wyliczywszy wszystkie przywary, błędy i omyłki nieprzyiacioł Rpltey oświadcza się uroczyście, zgiinąć lub utrzymać konstitucyą, narod oświecić, ocalić, wsławić i uszczęśliwić.

Kardynał Doria z Civitavecchia wypuszczony, przez Florencyą udał się do kraiu Genueńskiego, swoiey Oyczyzny, gdzie w dobrach brata swoiego przedsięwziął resztę wieku przepędzać. z Turinu już dawno żadnych listow nie odbieramy; podróżni z tamtąd do nas przybywaiący donoszą, że rząd nic nie opuszcza cokolwiek służyć może do potłumienia rozruchow wszczętych w Państwie Piemontskim.

Cała prawie Prowincya wyższey Nowary bunt podniosła; insurgenci zaś w dolinie Saluces zgromadzeni miasto Cherasque opanowali. Lecz w innych stronach woyska Królewskie łacno triumf odniosły nad buntownikami. Król Jmść Sardiński zapytał się Direktoryatu Paryskiego, czyliby do tych rozruchow należał. Jak tylko pomyślną odpowiedź odbierze całą siłę obrócić nie zaniedba przeciw rokoszanom dziś zuchwałym, Jeziora większego i doliny Saluces.

z Hagi 2. Maja z Gazety Leydeńskiey.

Dnia wczorayszego Władza wykonawcza Rpltey Batawskiey, uroczyście doniosła Konstitucyinemu Zgromadzeniu, jakim sposobem narod przyjął nowo napisaną Konstitucyą. Na wszystkich zgromadzeniach pierwiastkowych liczba głosuiących wynosiła 165510. z tych 153913. Konstytucyą przyięło 11597. odrzuciło; przyięta więc Konstytucya większością głosow 142316. dziś ogłoszoną została w mieście przy odgłosie armat i muzyki woyskowey.

z Bruxelli 30. Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Wszystkie regimenta od armii Włoskiey sprowadzone do Departamentow Belgickich, które stały w mieście naszym lub okolicach, ruszyły przed kilko dniami do Dunquerque. Wkrótce potym nadbiegł goniec od Ministra woiennego do Generała w Bruxelli kommenderuiącego; ten wysłał nie mieszkaiąc Adjutanta swoiego do cztérech batalionow z rozkazem, ażeby jak nayrychley powracały na dawne stanowisko.

Wszystkie te woyska iść maią ku Renowi, za niemi pociągnie garnizon twierdzy Lille do nas przybyły. Strzelce konni wyszli do Colonii, jutro wyciąga piechota. W całym woysko powszechne jest poruszenie; wszystkie diwizye ciągną ku Niemieckim granicom. Podobno nawet część prawego skrzydła armii Angielską zwaney, od Ostendy i Dunquerque póydzie do Renu. Ztąd wypada koniecznie iż wyprawa przeciw Anglikom zgotowana odłożoną być musi do tego czasu, gdy Francya z Rzeszą Niemiecką pokóy podpiszą.

Od wyższego Renu 30. Kwietnia z Gazety Berlińskiey.

Według listow odebranych z Rastadu spodziewany jest w tym mieście Baron Degelmann iadący, jak mówią, do Paryża w dostoieństwie Ministra Cesarza Jmści. Jest pogłoska, że Pełnomocnicy Francuzcy odpowiadaiąc na ostatnią notę Deputacyi Niemieckiey, chcą zezwolić na roztrząsanie 18 artikułow, lecz oraz domagać się będą ażeby Rplta na prawym brzegu Renu mogła zatrzymać twierdze przedmostowe, w Huningue, Kehl. i Moguncyi. Powiadaią, że o tym i wielu innych punktach mieli konferencyą z Ministrami Rzeskiemi.

z Bawaryi 21. Kwietnia z Gazety Courier du Bas Rhin.

Woyska Cesarskie w Tirolu zgromadzone, ruszyć maią do kraiu naszego i rozłożyć się po brzegach rzeki Lech. Diwizya pod kommendą Generała Staader stanie nad brzegami Dunaiu. W Fuessen, Neubourg, i w wyzszym Palatinacie zakładaią wielkie magazyny.

z Moguncyi 24. Kwietnia z Gazety Courier du Bas Rhin.

Rzecz nie wątpliwa, iż armia nasza, Ren przeszedłszy wgłąb kraiu Niemieckiego wkraczać będzie, czyli albowiem woyna wybuchnie, zagarniemy w Prowincyach przyległych żywność wszelaką; czyli stanie pokóy, przyprowadziemy do skutku Sistema sekularizacyi. Armia Moguncka dwoma diwizyami ma bydź wzmocniona, Generał Leval stanoł w Hombourg, Freitag w Usingen, Podobno i Francfort, i nadbrzeża Menu osadzone będą. Pod Offenbach Republikanie magazyny zakładaią.

Dla nieprzyiacia zagranicznych Gazet Gazeta wychodzi bez dodatku.